

ชื่อเรื่อง การศึกษาและพัฒนาระบบการผลิตของกลุ่มทอผ้าไหมในเชิงธุรกิจชุมชน

บ้านเนินไทรพัฒนา หมู่ 13 ตำบลป่าซาง กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน นางศิริรัตน์ ภารรักษา นางสาวอารีย์ ปันโพธิ์ นางพานิตย์ แก้วนิลดา และคณะ

บทคัดย่อ

การวิจัยโครงการศึกษาและพัฒนากระบวนการทอผ้าไหมในเชิงธุรกิจชุมชน บ้านเนินไทรพัฒนา หมู่ 13 ต.ป่าซาง กิ่งอ.เวียงเชียงรุ้ง จ.เชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจัดระบบข้อมูลด้านวัตถุดิบ และด้านการตลาดเกี่ยวกับผ้าไหม ทั้งในและนอกชุมชน เพื่อเสริมทักษะความรู้เทคนิควิธีการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม กระบวนการผลิต และการตลาด เพื่อพัฒนาการบริหารและการจัดการกลุ่มทอผ้าไหมให้ดำรงอยู่ได้เพื่อพัฒนาระบบการผลิตให้คุ้มทุนและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเพื่อพัฒนาระบบการตลาดของกลุ่มในเชิงธุรกิจการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Action Research) โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วม แนวคิดกระบวนการกลุ่ม/องค์กรชุมชนและแนวคิดเป็นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เครื่องมือและวิธีเก็บข้อมูลโดยการประชุมกลุ่มย่อย แบบสำรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการทดลอง โดยวิเคราะห์ร่วมกันภายในกลุ่ม ผลการศึกษาวិจัยพบว่าการที่กลุ่ม/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสูงสุดตั้งแต่ร่วมวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการของกลุ่ม ทอผ้าไหมร่วมวางแผนทิศทางและวิเคราะห์วางแผนหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาร่วมรับผลประโยชน์และร่วมสรุปวัดผลประเมินผลการศึกษาและพัฒนาระบบการผลิตของกลุ่มทอผ้าไหมในเชิงธุรกิจชุมชน ตามความพร้อมและศักยภาพด้านทุน/ภูมิปัญญาและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน โดยมีองค์กรภาครัฐและเอกชนภายนอกให้การช่วยเหลือสนับสนุนแนวคิด ระบบคิดและข้อมูลทางวิชาการ ตลอดจนสนับสนุนส่งเสริมกระบวนการพัฒนาทักษะเชิงธุรกิจอย่างเป็นระบบ ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาด โดยสามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

การบริหารจัดการกลุ่มต่างจากการศึกษาพบว่า กลุ่มสามารถพัฒนาปรับปรุงกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด คือ การพัฒนาและขยายพื้นที่การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การปรับปรุงการจัดซื้อและเก็บรักษาวัตถุดิบ การปรับปรุงการฟอกการย้อมไหม ปรับปรุงการโหวน การกวัก มีการพัฒนาทักษะการทอและตรวจสอบควบคุมคุณภาพการทอลวดลายให้ประณีตได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสวยงาม ส่วนการบริหารจัดการการตลาด กลุ่มได้สำรวจ รสนิยม ความต้องการของตลาดด้านสีลวดลายผ้า การแสวงหาแหล่งวัตถุดิบและแหล่งรับซื้อผลผลิตของกลุ่มทั้งในและต่างประเทศ

ปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์สินค้า การขนส่ง การชำระเงิน ปรับปรุงระบบการจัดทำบัญชีเบิกจ่ายที่โปร่งใส ตรวจสอบง่าย สามารถบริหารกลุ่มการทอผ้าเชิงธุรกิจชุมชนให้ถึงจุดคุ้มทุนและมีกำไรหรือผลตอบแทนแก่สมาชิกอย่างน่าพอใจ ส่วนการการบริหารจัดการกลุ่ม/องค์กร กลุ่มมีการสร้างกฎระเบียบและใช้หลักการบริหารแบบประชาธิปไตยและหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาทักษะการผลิตด้านต่างๆแก่สมาชิกกลุ่ม โดยการศึกษาดูงาน การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมวางแผนแก้ไขปัญหา มีการระดมทุนภายในกลุ่มและแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ถึงแม้จะมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานบ้าง ทว่ากลุ่มก็สามารถหาแนวทางแก้ไข โดยวิธีการเฉพาะของตัวเองของกลุ่มได้ โดยปรากฏว่า ผลผลิตของกลุ่มเป็นที่ยอมรับของตลาด มีตลาดรองรับที่กว้างขวางจนถึงขั้นส่งออกต่างประเทศได้ ตลอดจนสร้างชื่อเสียงโดยได้รับคัดสรรเป็นสุดยอดสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) รางวัลสีดาว ของระดับจังหวัดและระดับภาค